

Bevlogen dendrologen in den vreemde ...

Hoe een bioloog/seksuoloog en een huisarts naar Frankrijk verhuisden, geobsedeerd raakten door bomen en daar hun grote hobby van maakten. Het gebeurde in de nazomer van 1990. Ineke Vink had al langer de wens om in Frankrijk een plekje te bezitten om daar vakantie en vrije tijd door te brengen. Echtgenoot Koos Slob was het daar mee eens en zo reden ze op zekere dag naar dat deel van Frankrijk dat op maximaal één dag rijden van Schiedam gelegen is: de Corrèze/Dordogne (midden west Frankrijk).

Ze zochten een makelaar, maakten duidelijk wat ze wilden en kregen vijf adressen mee van mogelijk interessante huizen met wat grond. Zoals wel vaker gebeurt, was het laatste huis dat ze bekeken precies wat ze bedoelden. Een oud boerenhuisje met een grote stenen schuur, een grote vijver, een waterput en 3,5 ha grond erom heen. Alles grashellingen, behalve de grote vijver met langs de rand een aantal Treurwilgen (*Salix ×sepulcralis* 'Chrysocoma') en een Vederesdoorn (*Acer negundo*). Rond het boerderijtje stonden (en staan) een meer dan honderdjarige Hollandse linde (*Tilia ×europaea*) en een waarschijnlijk nog oudere Peervormige lijsterbes (*Sorbus domestica*).

Even iets over de bewoners: Koos studeerde biologie en was 11 jaar leraar in het middelbaar onderwijs (1962-1973). Van 1967 tot 2001 was hij verbonden aan het Erasmus MC in Rotterdam, eerst als wetenschappelijk (hoofd)docent en de laatste tien jaar als

bijzonder hoogleraar seksuologie. Ineke studeerde geneeskunde, specialiseerde zich tot huisarts en werkte van 1985 tot 2000 in een eigen groepspraktijk in Schiedam. Vanaf 2002 is zij als parttime arts-manager werkzaam in haar oude huisartsenpraktijk.

Dit verslag van een Klein Nederlands Arboretum lijkt helemaal mank te gaan want we gaan naar Frankrijk en spreken in eerste instantie over 3,4 ha en later zelfs over ruim 8,5 ha. Toch vinden de eigenaars dat ze geen 'groot' arboretum bezitten. Dan zou er een professionele staf aanwezig moeten zijn, personeel in de tuin en veel meer richting publiek moeten worden gewerkt. Dat is hier niet de opzet. Het is een privé aangelegenheid die geheel door hen beiden wordt gerund en onderhouden, met veel hulp van vrienden en bekenden, soms met betaalde hulp. Gastvrijheid staat hoog in het vaandel, iedereen met dendrologische interesse is van

De gelukkige eigenaars van een prachtig arboretum
Foto: Marja de Prieëlle

harte welkom. Alles is goed geëtiketteerd en gemakkelijk begaanbaar over graspaden. Het ietwat glooiende terrein maakt het verrassend om rond te wandelen en steeds weer andere uitzichten over de bomencollectie te ervaren. Er staan momenteel meer dan 1500 verschillende taxa loof- en naaldbomen aangeplant. Naast de dendrologische collectie kan men ook genieten van kunst en kitsch en van een groep gezellige kippen die vrij rondscharrelen, eenden, ganzen en bevervatten (vriendelijke herbivoren) die de vijvers bevolken en allerlei zang- en roofvogels die het arboretum als hun woonplaats hebben gekozen. De reeën en wilde zwijnen zijn minder welkom maar komen ongevraagd soms toch langs. Vooral reeën veroorzaken veel schade aan de jonge aanplant (vraat- en veegschade).

In 2010 deed zich de unieke kans voor om de weilanden van de buurman te kopen. Hierdoor nam de grootte van het arboretum toe met 5,1 ha, maar ook konden de waardevolle en met oude bomen begroeide scheidingswallen worden ingelijfd. In dit deel van Frankrijk

is een weide voor een boer met vee pas waardevol als er ook water aanwezig is. Door deze aankoop kwam er een extra waterbron beschikbaar die onafgebroken voor vers water uit de ondergrond zorgt. Op twee plaatsen zijn meertjes gegraven die dit water opvangen en doorgeven. Zo ontstond er een zeer natte zone waar *Salix*, *Nyssa* en *Taxodium* zich prima thuis voelen.

Het nieuwe gedeelte is thematisch ingericht. Dit wil zeggen dat van alle planten is uitgezocht voor welke praktische toepassingen het hout of andere plantendelen in heden of verleden wordt gebruikt. De indeling in zeven onderwerpen is: muziekinstrumenten, sportartikelen, gebruiksartikelen en meubels, voeding en medicinaal, bouw en constructie, transport en infrastructuur, ornamentele waarde.

Het arboretum wordt omgeven door erfscheidingen met mooie oude Zomereiken (*Quercus robur*), zeer hoge en vaak meerstammige Essen (*Fraxinus excelsior*) en grote Haagbeuken (*Carpinus betulus*), allen van respectabele leeftijd. De heesterlaag bestaat uit Sleedoorn (*Prunus spinosa*), Eénstijlige meidoorn (*Crataegus monogyna*), Gewone kornoelje (*Cornus sanguinea*), Kardinaalsmuts (*Euonymus euro-*

paeus) enz. De kruidlaag is rijk aan groot- en kleinbladige Klimop (*Hedera hibernica* en *H. helix*), Kruidvlies (*Sambucus ebulus*), Gevlekte aronskelk (*Arum maculatum*), Kruipe boterbloem (*Ranunculus repens*) en allerlei sterke en breedbladige grassen.

Een gedetailleerde opsomming van delen van het sortiment is ondoenlijk. Van diverse geslachten is het aantal vertegenwoordigers niet zo groot maar als geslacht vrijwel compleet aanwezig. Voor een gedetailleerde opsomming van het aanwezige sortiment is de website de aangewezen bron: www.tuilliere.nl

Vraag je Koos naar zijn favoriete boom dan is dat een conifeer: *Pinus patula*, de Mexican weeping pine met de fraai afhangende, dunne, grijsgroene, lange naalden. Hoewel, eigenlijk is zijn favoriet *Pinus longaeva*, maar daar is niet aan te komen. Bij Ineke gaat de voorkeur uit naar Berken, geen speciale soort. Ze zijn haar allemaal even lief.

De geur van *Lonicera fragrantissima* in de winter en die van *Elaeagnus ebbingei* in de herfst zijn bij Koos favoriet. Ineke heeft Klimkamperfoelies als favoriete geurplanten hoog op het lijstje.

Bijzonder waardevol zijn de fotoboeken die Koos en Ineke consequent hebben aangelegd met alle vorderingen en gebeurtenissen die zich de afgelopen 23 jaar hebben afgespeeld op 'La Tuillière'. Dat geeft een goed beeld van de groei van de bomencollectie en het is des te meer verbazend om te zien hoe goed alles hier groeit op de zware rode bergklei met een pH van 5,7. De eerste twee jaar na aanplant gebeurt er niet veel en staan de jonge planten te wennen aan de omstandigheden. Daarna

begint een onstuimige groei waardoor er na 23 jaar nu een min of meer volgroeid arboretum met soms al volwassen ogende bomen staat. 'Boompje groot, plantertje dood' gaat hier bepaald niet op!

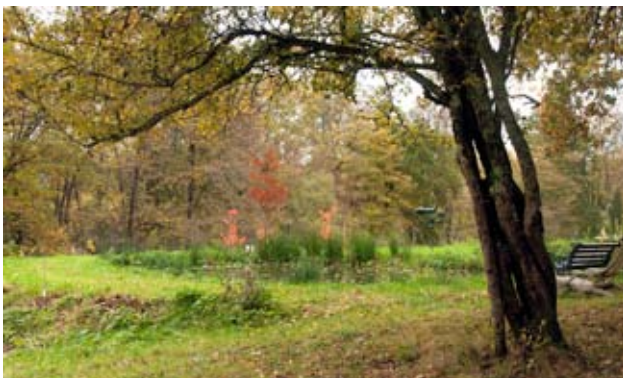
De oorsprong van al dit materiaal ligt uiteraard voor een zeer groot deel in Nederland. Alle sortimentskwekers hebben hun steentje wel bijgedragen aan het vormen van de collectie. Een speciale vermelding verdienen Chris van der Wurff en Klaas Verboom. Er zijn ook veel planten te vinden die ontstaan zijn uit zaad of jonge zaailingen die door Koos en Ineke zelf tijdens reizen (o.a. IJsland en Nieuw Zeeland) of tijdens bezoeken aan dochter Anki in Californië zijn verzameld of gekocht. Regelmatig wordt het randje van hardheid opgezocht met het motto: driemaal proberen voor je het zeker weet. Verrassend veel mediterrane planten groeien goed op 'La Tuillière'.

Als beginnersfouten geeft Koos aan dat een iets minder natte plek wellicht beter zou zijn geweest om een arboretum te stichten; ook zou hij nu een landschapsarchitect eerst een ontwerp in grote lijnen laten maken. Er is af en toe duidelijk te dicht geplant wat langzamerhand zijn tol gaat eisen. De kettingzaag doet inmiddels als penseel zijn werk.

Onmisbaar in een arboretum, waar het beheer op slechts twee personen aankomt, zijn de tractoren met maaimachine en houtversnipperaar.

Impressies van het arboretum. Links: zicht op een diepe poel met bron van onder een meerstammige Meidoorn (*Crataegus*); rechts: zicht op een kleine vijver met links een Plataan (*Platanus ×hispanica*)

Foto's: Ineke Vink

Koos hoeft niet lang na te denken over de vraag welke boeken voor hem favoriete dendrologische literatuur zijn: *A Natural History of Conifers* van Aljos Farjon en *Het verborgen leven van Bomen* van Collin Tudge. Ineke geeft als haar favoriete boeken *Botanica* en *Levensprocessen van Planten* van Arthur W. Galston. Een gesprek aan de tuintafel over bomen enz. zou prachtig en leerzaam zijn met Doorenbos, Harry van de Laar en Harry van den Hatert. Helaas zijn deze dendrologen overleden, maar het zou fijn zijn om nu eens met Aljos Farjon,

Planter un Arbre,

C'est un acte de foi en la terre,
Un acte d'espérance en l'avenir,
Un acte de charité envers les générations futures,
qui jouiront de ses fruits,
Alors que nous ne serons plus.

Louis Mercier

coniferenexpert, Jitze Kopinga, boomtechnisch expert en Ester Jansma, hoogleraar dendrochronologie over dendrologische zaken van gedachten te wisselen.

Als ze 'La Tuilliere' niet hadden en nog in Schiedam zouden wonen, dan zou Koos graag als vrijwilliger werken in een arboretum of bij een kweker. Ineke zou nog huisarts zijn. □

Association des Amis de l'Arboretum de La Tuillière, 19310
Le Soulet d'Ayen, Frankrijk. W: www.tuilliere.nl T: 0033
555 841290; E: tuillierearboretum@free.fr

Het planten van een boom,

Is een daad van geloof in de aarde,
Een daad van vertrouwen in de toekomst,
Een daad van naastenliefde voor toekomstige generaties,
die van zijn vruchten zullen genieten,
wanneer wij er niet meer zijn.

Louis Mercier

Favoriete bomen in hun arboretum; van Koos: *Pinus patula* (links); van Ineke: *Betula luminifera* (rechts)
Foto's: Ineke Vink

